

стадії полеміки не могла задовольнити надто суворим вимогам до точності догматичних формулювань, які ставила ця полеміка. Необхідний був творчий розвиток аристотелізму, його «оцерковлення» в троїчному богослів'ї. Він був здійснений, і цей богословсько – філософський акт називається «кападокійським синтезом».

ЛЮДИНА І НООСФЕРА

Доп. – Харченко В.С., ЕС-52
Наук. кер. – доц. Кобяков О.М.

Ідеї В.І. Вернадського (1863-1945) набагато випередили той час, у якому він жив і творив. В повній мірі це стосується вчення про біосферу і її перехід у ноосферу. Тільки сьогодні, за умов незвичного загострення глобальних проблем стають зрозумілими пророчі слова мислителя про необхідність думати і діяти в планетарно-біосферному аспекті. Лише сьогодні руйнуються ілюзії технократизму, підкорення природи і виявляється єдність біосфери і людства. Доля нашої планети і доля людства – єдині.

Вчення про ноосферу пов'язане з людиною не випадково. Його не можна охарактеризувати набором об'єктивних ознак, що притаманні природі на певному етапі. Головне і найсуттєвіше для ноосфери – принципово новий тип зв'язку природи й людини. Тому можна сказати, що її формування передбачає глибокі перетворення в самій людині і насамперед у сфері її свідомості.

З іншого боку, поняття ноосфери набуває свого особливого сенсу лише у співвідношенні з аналогічними поняттями біосфери і техносфери. Ці поняття не означають найменування періодів в історії планети, що змінюють одне одного. Звичайно, певні хронологічні періоди відділяють виникнення від часу становлення техносфери, але суть їх відношення до часової послідовності не зводиться. Але сучасна людина втягнена в усі типи зв'язків з природою, що стоять за

цими назвами, відтак і біосфера, і техносфера, і ноосфера разом є умовами існування людини.

Становлення етапу ноосфери В.І. Вернадський пов'язує з дією багатьох чинників: єдністю біосфери і людства, єдністю людського роду, планетарним характером людської діяльності та її співрозмірністю з геологічними процесами, розвитком демократичних форм людського співіснування і прагненням народів до миру, небувалим розквітом («вибухом») науки і техніки. Саме узагальнюючи ці явища, ставлячи у нерозривний зв'язок подальшу еволюцію біосфери з розвитком людства, Вернадський впроваджує поняття ноосфери. Спрямованість у майбуття – це характерна риса вчення про ноосферу.

Мислителі першої половини ХХ століття в пророчий спосіб встановили взаємозв'язок усіх процесів на Землі. За словами Вернадського, ніколи в історії в історії людської думки ідея і почуття єдиного цілого, причинного зв'язку усіх явищ, що спостерігаються в науковий спосіб, не мали такої глибини, гостроти і ясності, якої вони досягли сьогодні. У другій половині ХХ століття з'явилася фізико-філософська теорія, що довела істинність цього передбачення. Назва цієї науки – синергетика. Їй вдалося відповісти на два кардинальні філософські питання: як пояснити появу нового у світі, керованому детерміністичними законами, і в чому причина незворотності усього, що відбувається?

Ноосфера – це сфера взаємодії природи і суспільства, в рамках котрої розумна людська діяльність стає головним визначальним чинником розвитку – цей висновок видатного українського мислителя В.І. Вернадського підтверджується усім ходом історичного розвитку на початок нового, третього тисячоліття.

«РОСІЙСЬКА ІДЕЯ» У ФІЛОСОФІЇ М.О.БЕРДЯЄВА

Доп. - Ладна Ю.А., ЕС-52

Наук. кер. – доц. Кобяков О.М.

М.О.Бердяєв належить до «пророчого» типу філософів. У нього немає системи, його інтуїції завжди парадоксальні, він їх